

Підхід до обробки зображень зон зносу ріжучих інструментів при діагностуванні їх станів

О.Г. Дерев'янченко, С.Г. Антощук, П.М. Білоненко

Одеський національний політехнічний університет, Одеса, Україна
alder50@remome-i.net

Анотація

Розглянуто питання обробки зображень зон зносу різальних інструментів у системах автоматичної діагностики.

Annotation.

Questions of image processing of deterioration zones of cutting tools in systems of automatic diagnostics are considered

СТЗ дозволяють реєструвати колірну складову зображення.

2. Основні положення виділення контурів з обліком колірної складової зображення

Існує кілька способів визначення колірних контурів [2]. Контур можна визначити по перепаду яскравості зображення, однак це визначення виключає контури, зв'язані з різкою зміною колірному тону і насиченості в областях з постійною яскравістю. Інший підхід полягає в тому, що досліджується кожна з трьох компонентів зображень. Вважається, що колірний контур існує, якщо різкий перепад виявлений одночасно на всіх компонентах. Третій метод - контур має місце, якщо відстань між векторами кольору по обох сторонах передбачуваного перепаду перевершує деякий граничний рівень. В останніх двох методах визначення колірних контурів результат виявлення істотно залежить від обраної системи координат кольору. Відомо, що рівні значення червоної, зеленої і синьої координат (RGB модель) сприймаються не однаково. Існує система координат Lab [2], що являє собою нелінійне перетворення координат кольору. Ця система має близьку до рівномірної метрику. Отже, її доцільно використовувати для аналізу контурів на кольорових зображеннях. Система Lab може бути представлена наступними виразами:

1. Вступ

Задача діагностування станів різальних інструментів (PI) без участі оператора в умовах інтегрованих виробництв є досить актуальною. Відповідно виникає необхідність створення методичного і математичного забезпечення для обробки діагностичної інформації, формування інформативних діагностичних ознак. В умовах прецизійної обробки перспективним методом одержання інформації про стан PI є реєстрація зображень зон зносу з використанням СТЗ [1].

Важливим етапом процесу формування ознак стану PI є виділення й обробка контурів зон зносу. Застосування відомих підходів і алгоритмів [2] у ряді випадків виявляється неефективним по наступних причинах. З урахуванням складностей компонування СТЗ в контрольній або робочій зонах верстата має місце нерівномірне освітлення зон зносу PI. Зношені поверхні мають, як правило, складну форму. Крім того, на них можлива наявність слідів мастильно - охолоджуючих засобів. Не виключена присутність масляного туману.

У сучасній металообробці широке використання знаходять PI з тонкими твердими покриттями, колір яких істотно відрізняється від кольору основи - вихідного інструментального матеріалу. Характерним прикладів тут є пластини з твердого сплаву, на які методом КІБ нанесене тонке покриття - TiN, що має жовтий колір. На зношених поверхнях покриття відсутнє (мал. 1) і оголюється основа, різко відмінна по кольору від покриття. Це і покладено в основу пропонованого підходу до виділення контурів зон зносу PI. Сучасні цифрові

$$L = 25 \left(\frac{100 \cdot Y}{Y_0} \right)^{1/3} - 16, \quad (1)$$

$$a = 500 \left[\left(\frac{X}{X_0} \right)^{1/3} - \left(\frac{Y}{Y_0} \right)^{1/3} \right], \quad (2)$$

$$b = 200 \left[\left(\frac{Y}{Y_0} \right)^{1/3} - \left(\frac{Z}{Z_0} \right)^{1/3} \right]. \quad (3)$$

де X_0, Y_0, Z_0 - координати опорного білого кольору в системі XYZ.

Простір Lab включає інформацію про значення інтенсивності L , значення кольоровості a (показує,

який колір обраний на червоно-зеленій осі) і значення кольоровості **b** (показує, який колір обраний на блакитно-жовтій осі). Вся інформація про кольори утримується в значеннях **a** і **b**. Різниця між двома кольорами оцінюється з використанням евклідової відстані (метрики). Мінімальна евклідова відстань відповідає мінімальній відстані між розглянутими пікселями і маркером.

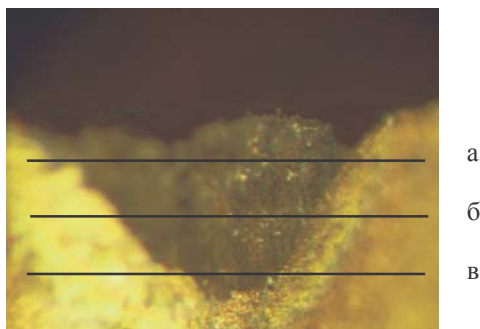
При аналізі кольорів використовуються околиці невеликих розмірів. При їхньому обчисленні береться усереднення в просторі **ab**. Ці кольорні мітки використовуються при класифікації кожного пікселя.

Зображення, що реєструються телекамерою, містять зону незношеної частини РІ, неінформативну зону над ріжучою кромкою, що не відноситься до РІ, і зону зносу РІ. При сегментуванні зображення і використовується викладений підхід.

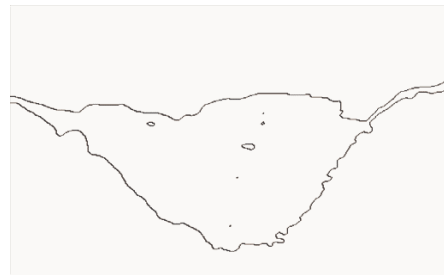
3. Деякі результати обробки зображень зон зносу РІ з покриттями TiN

Для відпрацювання викладеного підходу використовували цифрову камеру, що за допомогою перехідника кріпилася на окулярі бінокулярного мікроскопу. На столику мікроскопу розміщували пристрій мікропереміщень і орієнтації твердосплавних пластин, що непереточуються (НТП).

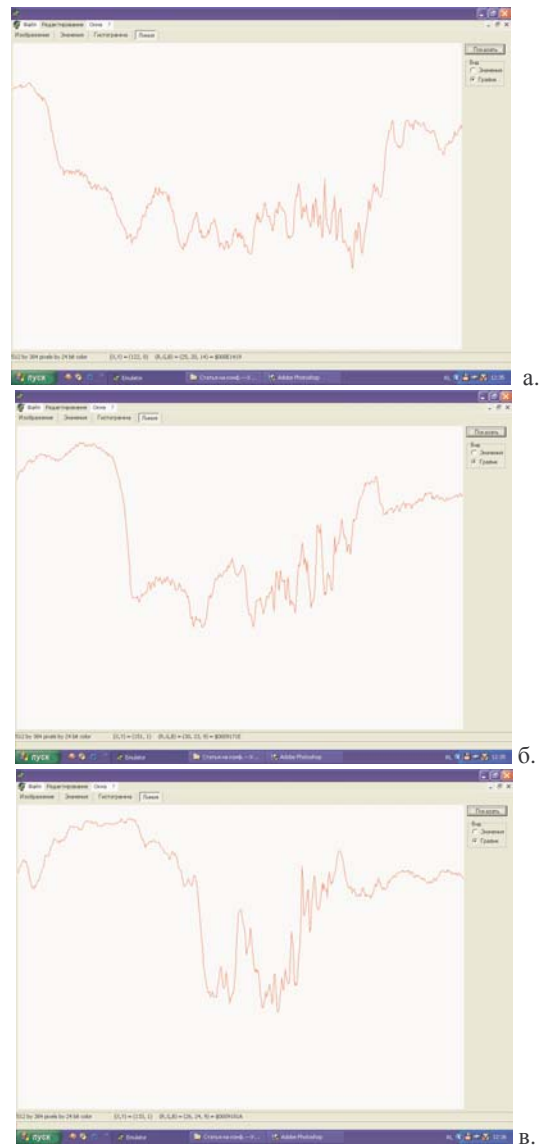
Нижче приведені результати обробки 2-х зображень зон зносу задніх поверхонь НТП (мал. 1 - 4).

Мал. 1. Зображення зношеної задньої поверхні РІ з покриттям TiN (знос при вершині з ділянками опускання різальної кромки)

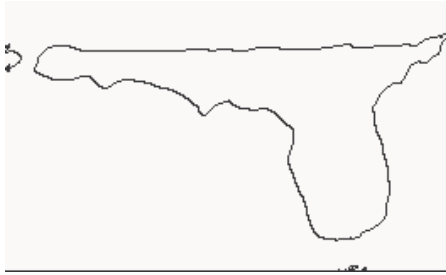
Мал. 2. Контур зображення зношеної задньої поверхні РІ з покриттям TiN.

Мал. 3. Колірні перетини зони зносу задньої поверхні РІ з покриттям TiN (місця перетинів показані на мал.1 горизонтальними лініями)

а.

б.

Мал. 4. Зображення зношеної задньої поверхні РІ з покриттям TiN (знос при вершині й уздовж різальної кромки)

4. Висновки

Розроблено новий підхід до виділення контурів зон зносу різальних інструментів. Він заснований на використанні колірних складові зображення.

Розроблено відповідне алгоритмічне і програмне забезпечення.

Програмний комплекс сформований мовою Delphi.

Іспити комплексу на тестових зображеннях зон зносу РІ підтвердили правомірність запропонованого підходу, показали висока якість виділення контурів.

5. Література

- [1] Деревянченко А.Г. Павленко В.Д., Андреев А.В. Диагностирование состояний режущих инструментов при прецизионной обработке.- Одесса: Астропринт. 1999.-184 с.
- [2] Претт У. Цифровая обработка изображений. Т.2. -М.: Мир, 1982.